

Van Vilayeti – Belge No 3

Posted on 10/10/2015

HAYATTA KALAN MAKRUHİ MELKONYAN'IN, VAN SANCAĞININ VAN KAZASINDA
BULUNAN VAN-TOSP'UN PAKHEZİK KÖYÜ KATLIAMIYLA İLGİLİ TANIKLIĞI

[1916], Bakü

Ben, Van vilayetinin Arçak bölgesinin, Bakhezik köyünden Makruhi Georgyan Melkonyan, 33 yaşında, günümüzde Bakü'deki Ermeni köyü, Nagornaya 10'da yaşıyorum, Göçmen Komitesi bana yardım ediyor.

Memleketimizde, 12 kişiden oluşan evimizde yaşıyordum. Şimdi ben, kocam Gevorg, kayınım Misak, karısı Gayane, kızı Sırbuhi, diğer kayınım Sedrak ve kayınpederim Melkon olmak üzere toplam 7 kişi kaldık.

Oğullarım Gazar, Hırand ve kaynanam İskuhi olmak üzere toplam 3 kişi öldürüldü, kızım Nanik olmak üzere toplam bir kişi kaçırıldı, görüncem Haykanuş olmak üzere toplam 1 kişi öldü.

1914 Seferberliğinde, diğer köylerde olduğu gibi, burada, bizim köyden de askere tabi olanları dayak ve baskı altında topladılar. Her gün yeni yeni taleplerde bulunan zaptiyeleri misafir ediyorduk. Olamın ve verginin haddi hesabı yoktu, buğdayı, arpayı, samanı, koyunu, yağı, peyniri, çorabı, koşum ve yük hayvanını götürmek olağan şeydi, talepler daha da artıyordu. Diğer tüm köylüler gibi biz de Nisan 1915'e kadar dayandık. Saray Kaymakamı, Arçak ve Kharakonis köylerini katlettikten sonra Kızılce ve Nabat köylerini de katletti ve bu köylerin esirleri bizim köyümüze kaçtı. Tüm bunları görünce, biz de Van'a kaçıma karar

verdik ve onlara katılarak Van'a doğru yola düştük. şuşants köyüne vardık ve orada da kaldık. Erkeklerimiz, Toros'un ve şirin'in gruplarına katılmak için dağa çıktı, biz ise köyde kaldık. 8 gün köyde kaldıktan sonra, 9. günün şafağında Türk ordusu ve milliler, Varag Manastın'm ele geçirdikten sonra şuşants köyünü kuşattılar. Köyde bulunan kadınlar ve çocuklar, hepimiz de şuşanits Dağı'na kaçtık, çatışanlar ise karşı koydu. Akşamleyin, karanlık bastıktan sonra çatışanlar uzaklaşarak, Aygestan'a gittiler, biz ise geceleyin, şafak sökene kadar dağın kovukları ve kayalıklarında saklandık. Şafak söktüğünde, eşkıya dağa çıktı ve üzerimize saldırdı. Ellerine geçirdikleri erkekleri, kadınları ve çocukları acımasızca öldürdü.

O anda ben, kaynanam, oğullarım Gazar ve Hırand ile kızım Nanik bir taşın arkasına saklanmıştık. Kürtler bizi fark ederek üzerimize çullandılar. Kaçmaya çalıştık, fakat onlar önümüzü kesip, hiçbir şey demeden kaynanamı vurdular ve ardından beni yakaladılar, Gazar'ı elimden aldılar ve bıçakla doğradılar (ağlamaktan anlatamıyor), Hırand'ı ise kolumdan çektiler ve taşa vurarak beynini dağıttılar, kızım Nanik'i elimden aldılar ve ne oldu bilmiyorum. Beni ise keyifleri için tuttular... (ağlıyor) ve eziyet ettikten sonra beni de diğer kadınların yanına götürdüler. Bizi soydular, üzerimizde sadece donla gömlek bıraktılar ve bizi döverek ve eziyet ederek akşama kadar tuttular. Akşamleyin zabıt trompet öttürdü ve Türkler bizi bırakıp gittiler, biz ise geceleyin, çıplak ve kanlar içinde, ağlayan yüreklerle, çatışmaların sürdüğü Aygestan'a gittik. şirin ve Toros'la Van'a gitmiş olan erkeklerimizi de Van'da bulduk. Yaklaşık üç hafta Aygestan'da kaldık. Türkler kaçtı ve Vanlı yiğitler galip geldi. Ondan sonra köyümüze gittik.

1915 Temmuz ayındaki ricatta göç ettik ve Ecmiadzin'e geldik, elim Haykanuş burada öldü, biz kalanlar ise Bakü'ye geldik ve şimdi Ermeni köyünde yaşıyoruz.

EMA, fon 227, liste 1, dosya 469, yaprak 20-21, orijinal, el yazısı.

Kayank: Ermenistan Ulusal Arşivi

Kedername

Osmanlı İmparatorluğu'nda Ermeni Soykırımı

1915

Hayatta Kalanların Tanıklıklarına Dair Belge Koleksiyonu

Belge Yayınları 2015